

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 5Obdo/27/2020
Identifikačné číslo spisu: 1213209939
Dátum vydania rozhodnutia: 25.02.2021
Meno a priezvisko: JUDr. Ivana Nemčeková
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2021:1213209939.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcu: JUDr. Q. X., S. X, K., zastúpeného: JUDr. Daniel Mičiak, advokát, Vajnorská 100/B, Bratislava, IČO: 42 135648, proti žalovanému: Prvá stavebná sporiteľňa, a. s., Bajkalská 30, Bratislava, IČO: 31 335 004, zastúpenému: Advokátska kancelária JUDr. Marián Kurhajec, s. r. o., Bajkalská 13, Bratislava, IČO: 36 860 662, o zaplatenie 4.660,77 eur a 11.078,07 eur s príslušenstvom, vedenom na Okresnom súde Bratislava II pod sp. zn. 22Cb/127/2013, o dovolaní žalovaného proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/120/2018-843 zo 6. novembra 2019, takto

rozhodol:

Rozsudok Krajského súdu v Bratislave č. k. 3Cob/120/2018-843 zo 6. novembra 2019 a rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 22Cb/127/2013-716 z 28. februára 2018 v napadnutom I. a III. výroku z r u š u j e a v r a c i a vec v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava II (ďalej tiež „súd prvej inštancie“) v poradí prvým rozsudkom z 11. mája 2015, č.k. 22Cb/127/2013-310, žalobu zamietol a žalobcu zaviazal povinnosťou nahradiť žalovanému trovy konania. Na odvolanie žalobcu Krajský súd v Bratislave (ďalej tiež „odvolací súd“) uznesením zo 6. apríla 2016, č.k. 3Cob/247/2015-367, tento rozsudok súdu prvej inštancie zrušil a vec mu vrátil na ďalšie konanie.

2. Okresný súd Bratislava II v poradí druhým rozsudkom z 28. februára 2018, č. k. 22Cb/127/2013-716, žalobe čiastočne vyhovel, keď žalovaného zaviazal povinnosťou do 15 dní od právoplatnosti rozsudku zaplatiť žalobcovi spolu 14.693,29 eur s úrokmi z omeškania 9% ročne zo súm a za dobu špecifikovanú vo výroku rozsudku (I. výrok), vo zvyšku (po späťvzatí časti žaloby) konanie zastavil (II. výrok) a žalobcovi priznal proti žalovanému nárok na plnú náhradu trov konania, o výške ktorých sa malo rozhodnúť samostatným uznesením po právoplatnosti rozsudku (III. výrok). Z rozsudku vyplýva, že žalobca sa v danom spore domáhal pôvodne dvomi samostatnými žalobami zaplatenia odmeny

advokáta za zastupovanie žalovaného vo viacerých (predchádzajúcich iných) konaniach pred súdmi a exekútormi, a to v sume 4.660,77 eur s príslušenstvom a v sume 11.078,07 eur s príslušenstvom, pričom súd prvej inštancie rozhodol o spojení oboch konaní o žalobách pod sp. zn. 22Cb/127/2013. Pri opätovnom rozhodovaní vychádzal zo záväzného právneho názoru vysloveného odvolacím súdom v rozhodnutí o zrušení v poradí prvého rozsudku súdu prvej inštancie. Podľa tohto názoru nebol preukázaný záväzkový vzťah medzi žalobcom a mandatárom žalovaného, spoločnosťou APS SLOVAKIA, a. s. (ďalej tiež „APS“), s ktorou mal žalovaný uzavretú mandátnu zmluvu zo 14. mája 2008 (ďalej tiež „mandátna zmluva“) a ktorej zmluvnou stranou žalobca nebol. Odkaz v plnomocenstve z 18. februára 2009, vystavenom žalovaným ako splnomocniteľom pre žalobcu ako splnomocnenca (ďalej tiež „plnomocenstvo“), na mandátnu zmluvu zo 14. mája 2008, nemôže nahradiť prejav vôle žalobcu o pristúpení ako ďalšieho účastníka k tejto mandátnej zmluve. Jediným dokladom preukazujúcim vznik záväzkového vzťahu sporových strán je plnomocenstvo, na základe ktorého žalobca vykonal úkony právnej pomoci v prospech žalovaného. Spoločnosť APS sa vo vzájomnom vzťahu k sporovým stranám javí ako sprostredkovateľ, ktorý poskytol žalovanému príležitosť uzavrieť zmluvu o poskytovaní právnej pomoci so žalobcom.

3. Na odvolanie žalovaného, odvolací súd rozsudkom zo 6. novembra 2019, č. k. 3Cob/120/2018-843, potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v napadnutej časti výrokov I. a III. a žalobcovi priznal voči žalovanému nárok na náhradu trov odvolacieho konania v celom rozsahu. V odôvodnení rozsudku odvolací súd konštatoval vecnú správnosť rozhodnutia súdu prvej inštancie (vo výrokoch I. a III.) a s odkazom na ust. § 387 ods. 1 a 2 zákona č. 160/2015 Z. z. Civilný sporový poriadok v znení neskorších predpisov (ďalej tiež „CSP“) uviedol, že sa v celom rozsahu stotožnil s odôvodnením rozhodnutia. Na zdôraznenie jeho správnosti uviedol, že vychádzal zo skutkového stavu vyhodnoteného súdom prvej inštancie, ktorý vec aj právne správne posúdil. Súd prvej inštancie správne vychádzal z toho, že medzi sporovými stranami bol záväzkový vzťah na základe plnomocenstva, v zmysle ktorého žalobca ako advokát v preukázaných prípadoch právnej pomoci žalovaného zastupoval. K vo veci spornej otázke pasívnej legitímácie žalovaného zdôraznil odvolací súd, že nebol preukázaný vznik záväzkového vzťahu medzi žalobcom a APS. Žalobca nebol účastníkom mandátnej zmluvy zo 14. mája 2008 a obsah zmluvy sa týkal len jej zmluvných strán. Odkaz na mandátnu zmluvu v plnomocenstve nemôže nahradiť prejav vôle žalobcu v tom, že by k mandátnej zmluve pristúpil ako jej ďalší účastník.

4. Podľa odvolacieho súdu žalobca vykonal úkony právnej pomoci v prospech žalovaného na základe ústnej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, ktorej uzavretie preukazuje práve plnomocenstvo z 18. februára 2009; spoločnosť APS sa vo vzájomnom vzťahu k sporovým stranám javí ako sprostredkovateľ. Vzťah sporových strán, ktorý preukázateľne vznikol a existuje, sa riadi ustanoveniami Obchodného zákonníka (zák. č. 513/1991 Zb., ďalej tiež „OBZ“) o mandátnej zmluve, pričom podľa ust. § 566 ods. 2 OBZ sa predpokladá dohoda o odplate. Žalovaným vznesená námietka premlčania je nedôvodná, ak generálna plná moc oprávňovala zastupovať žalovaného v neohraničenom množstve prípadov, preto nebolo možné považovať začiatok plynutia premlčacej lehoty v súlade s ust. § 397 OBZ od momentu udelenia plnomocenstva. Nárok na zaplatenie odmeny za právne zastúpenie vzniká ukončením poskytovania právnej pomoci v konkrétnom spore (napr. súdnym rozhodnutím) alebo vykonaním konkrétneho úkonu (podaním návrhu na vykonanie exekúcie) a až od vzniku nároku na odmenu začína plynúť premlčacia lehota na jej zaplatenie.

5. Proti rozsudku odvolacieho súdu podal žalovaný (ďalej tiež „dovolateľ“) dovolanie, ktorého prípustnosť vyvodzoval z ust. § 420 písm. f/ CSP a z ust. § 421 ods. 1 písm. b/CSP.

6. Podľa dovolateľa mu odvolací súd nesprávnym procesným postupom znemožnil, aby uskutočňoval svoje procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces. S odkazom na čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústava“),

závery Najvyššieho súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „najvyšší súd“, „NS SR“ alebo „dovolací súd“) v uznesení z 25. októbra 2017, sp. zn. 6 Cdo/155/2017 a závery Ústavného súdu Slovenskej republiky (ďalej tiež „ústavný súd“ alebo „ÚS SR“)

v náleze č. k. III. ÚS 192/06-50 z 3. novembra 2006, dovolateľ za porušenie považoval právo na predvídateľné rozhodnutie. Uviedol, že hoci podaním z 26. marca 2019 predložil právoplatný rozsudok Krajského súdu v Bratislave, sp. zn. 2Cob/80/2018 z 19. februára 2019, kde v skutkovo a právne identickej veci medzi tými istými sporovými stranami súd žalobu ako nedôvodnú zamietol v celom rozsahu, čo podrobne zdôvodnil, tak odvolací súd napadnutým rozsudkom rozhodol diametrálne odlišne a bez toho, aby sa argumentačne akokoľvek vysporiadal so skorším rozhodnutím (sp. zn. 2Cob/80/2018).

7. Podľa dovolateľa napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia dvoch zásadných právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte neboli vyriešené: 1/ „V prípade, ak mandatár zariadi záležitosť prostredníctvom tretej osoby (§ 568 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojitosti s § 331 OBZ), nevzniká medzi mandantom a treťou osobou žiadny nový záväzkový vzťah; to platí aj v prípade, ak mandant vystaví za týmto účelom plnomocenstvo podľa § 568 ods. 3 OBZ“ (ďalej tiež „prvá otázka“) a 2/ „V prípade, ak advokát nevystaví faktúru alebo iný daňový doklad za poskytnuté právne služby, nemá nárok si účtovať k odmene a náhradám aj daň z pridanej hodnoty podľa ust. § 18 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z.z.“(ďalej tiež „druhá otázka“).

8. K oboj položeným otázkam dovolateľ rozvinul vlastné právne posúdenie veci.

9. K prvej otázke dovolateľ poukázal na spornú pasívnu legitímáciu žalovaného a na to, že podľa odvolacieho súdu jediným dokladom preukazujúcim vznik záväzkového vzťahu je plnomocenstvo z 18. februára 2009, vystavené žalovaným pre žalobcu.

K tomu, že spoločnosť APS sa vo vzťahu k sporovým stranám javí ako sprostredkovateľ príležitosti žalovaného uzavrieť zmluvu o poskytovaní právnej pomoci so žalobcom, nižšie súdy vôbec neuviedli, z akých dôkazov tento záver vyplynul. Dovolateľ s poukazom na obsah mandátnej zmluvy zo 14. augusta 2008 a právnu úpravu v ust. § 568 ods. 1 a 3 OBZ

a ust. § 331 OBZ zdôraznil, že mandátárovi je daná možnosť, aby na splnenie záväzku (tu exekučné vymáhanie pohľadávok) použil iné osoby, čo predstavuje aj posudzovaný prípad. Nebolo sporné, že o vystavenie plnomocenstva požiadala spoločnosť APS a išlo o postup podľa čl. III ods. 12 mandátnej zmluvy, čo sa premietlo do textu plnomocenstva.

Za nesprávne právne posúdenie považoval dovolateľ názor odvolacieho súdu, podľa ktorého žalobca vykonal úkony právnej pomoci v prospech žalovaného na základe ústnej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, ktorej uzavretie má preukazovať práve plnomocenstvo

z 18. februára 2009. Podľa názoru dovolateľa, ak mandatár zariadi záležitosť prostredníctvom tretej osoby (ust. § 568 ods. 1 OBZ v spojení s ust. § 331 OBZ), nevzniká medzi mandantom a treťou osobou žiadny nový právny vzťah; to platí aj v prípade, ak mandant vystaví za tým účelom plnomocenstvo (advokátovi) podľa ust. § 568 ods. 3 OBZ.

10. K druhej položenej otázke dovolateľ poukázal na znenie ust. § 71 ods. 1

zákona č. 222/2004 Z. z. o dani z pridanej hodnoty (ďalej „DPH“) v znení účinnom do 31.12.2010 a ust. § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb (ďalej tiež „vyhl. č. 655/2004 Z. z.“).

Z tejto právnej úpravy podľa neho vyplýva, že aby platiteľ dane bol povinný zaplatiť DPH, musí vystaviť faktúru. Tým, že žalobca ako advokát nevystavil za žalované nároky (odmenu advokáta) faktúru, nie je povinný platiť DPH, a teda nie je ani oprávnený si v danom konaní uplatňovať k odmene DPH podľa ust. § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. Súdy nižších inštancií tak vec nesprávne právne posúdili, ak žalobcovi, ktorý za žalované nároky faktúru nevystavil, priznali k nárokovanej odmene (advokáta) aj DPH. Dovolateľ navrhol,

aby dovolací súd napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zrušil a vrátil mu vec na ďalšie konanie, alebo aby napadnuté rozhodnutie zmenil tak, že žalobu v celom rozsahu zamietne.

11. Žalobca sa k dovolaniu vyjadril písomne po uplynutí 10-dňovej lehoty určenej súdom (§ 436 ods. 3 veta prvá CSP); podľa ust. § 436 ods. 3 veta druhá CSP na neskôr podané vyjadrenie sa neprihliada.

12. Najvyšší súd Slovenskej republiky ako súd dovolací (§ 35 CSP), po zistení, že dovolanie podal včas žalovaný, v ktorého neprospech bolo rozhodnutie vydané (§ 424 CSP), zastúpený v súlade s ust. § 429 ods. 1 CSP, bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 443 CSP veta pred bodkočiarkou), viazaný dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP), preskúmal napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu ako aj konanie, ktoré predchádzalo jeho vydaniu a dospel k záveru, že dovolaniu žalovaného je potrebné vyhovieť.

13. V danom prípade bolo dovolanie podané po 1. júli 2016, kedy nadobudol účinnosť nový civilný procesný kódex (CSP). Aj za účinnosti CSP je potrebné dovolanie považovať za mimoriadny opravný prostriedok, ktorý má v systéme opravných prostriedkov civilného sporového konania osobitné postavenie. Dovolanie aj podľa novej právnej úpravy nie je „ďalším odvolaním“ a dovolací súd nesmie byť vnímaný procesnými stranami ani samotným dovolacím súdom ako tretia inštancia, v rámci konania ktorej by bolo možné preskúmať akékoľvek rozhodnutie odvolacieho súdu (porovnaj sp. zn. 1Cdo/113/2012, 2Cdo/132/2013, 3Cdo/18/2013, 4Cdo/280/2013, 5Cdo/275/2013, 6Cdo/10/2012, 7Cdo/92/2012 a 1Cdo/145/2018).

14. Už v rozhodnutiach vydaných do 30. júna 2016 najvyšší súd opakovane vyjadril záver aktuálny aj v súčasnosti, v zmysle ktorého právo na súdnu ochranu nie je absolútne a v záujme zaistenia právnej istoty a riadneho výkonu spravodlivosti podlieha určitým obmedzeniam. Toto právo, súčasťou ktorého je tiež právo domôcť sa na opravnom súde nápravy chýb a nedostatkov v konaní a rozhodovaní súdu nižšej inštancie, sa v civilnom sporovom konaní zaručuje len vtedy, ak sú splnené všetky procesné podmienky, za splnenia ktorých môže súd konať a rozhodnúť o veci samej. Platí to pre všetky štádiá konania, vrátane dovolacieho konania (1Cdo/6/2014, 3Cdo/357/2015, 4Cdo/1176/2015, 5Cdo/255/2014, 8Cdo/400/2015). Posúdenie, či sú alebo nie sú splnené podmienky, za ktorých sa môže uskutočniť dovolacie konanie, patrí do výlučnej právomoci dovolacieho súdu.

15. Vo vzťahu ku všetkým mimoriadnym prostriedkom platí, že narušenie princípu právnej istoty strán, ktorých právna vec bola právoplatne skončená meritórnym rozhodnutím predstavujúcim res iudicata, musí byť vyvážené sprísnenými podmienkami prípustnosti. Právnu úpravu dovolania a dovolacieho konania, ktorá stanovuje podmienky, za ktorých môže byť výnimočne prelomená záväznosť už právoplatného rozhodnutia, nemožno interpretovať rozširujúco; namiesto je skôr reštriktívny výklad (3Cdo/319/2013, 1Cdo/348/2013, 3Cdo/357/2016, 3ECdo/154/2013, 3Cdo/208/2014).

16. Naďalej je tiež plne opodstatnené konštatovanie, že ak by najvyšší súd bez ohľadu na neprípustnosť dovolania pristúpil k posúdeniu vecnej správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu a na tom základe ho prípadne zrušil, porušil by základné právo na súdnu ochranu toho, kto stojí na opačnej procesnej strane (II. ÚS 172/2003).

17. Uvedenej mimoriadnej povahy dovolania zodpovedá aj právna úprava jeho prípustnosti. Podľa ustanovenia § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, len ak to zákon pripúšťa. Z citovaného ustanovenia *expressis verbis* vyplýva, že ak zákon výslovne neuvádza, že dovolanie je proti tomu - ktorému rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, tak takéto rozhodnutie nemožno úspešne napadnúť dovolaním. Prípady, v ktorých je dovolanie proti rozhodnutiu odvolacieho súdu prípustné, sú taxatívne vymenované v ustanoveniach § 420 a § 421 CSP.

18. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP).

19. Dovolateľ podal dovolanie podľa ust. § 420 písm. f/ CSP a súbežne podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

20. Rešpektujúc právny názor k otázke kumulácie dôvodov prípustnosti dovolania, vyslovený v uznesení veľkého senátu občianskoprávneho kolégia z 21. marca 2018, sp. zn. 1VCdo/1/2018, v súlade s ustanovením § 48 ods. 3 prvá veta CSP a vychádzajúc zo skutočnosti, že jednotlivé senáty ústavného súdu sú podľa ustanovenia § 6 zákona o ústavnom súde pri svojom rozhodovaní viazané právnym názorom vysloveným v uznesení pléna ústavného súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. Plz. ÚS 1/2018, pristúpil dovolací súd k skúmaniu prípustnosti dovolania tak z hľadiska dovolateľom namietanej vady zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP, ako aj k skúmaniu (nesprávneho) právneho posúdenia veci odvolacím súdom z hľadiska dovolateľom vyvodzovanej prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 CSP (obdobne rozhodnutie najvyššieho súdu sp. zn. 3Obdo/34/2018 a sp. zn. 5Obdo/80/2019).

K prípustnosti a dôvodnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP.

21. Podľa § 420 CSP, dovolanie je prípustné proti každému rozhodnutiu odvolacieho súdu vo veci samej alebo ktorým sa konanie končí, ak

a/ sa rozhodlo vo veci, ktorá nepatrí do právomoci súdov,

b/ ten, kto v konaní vystupoval ako strana, nemal procesnú subjektivitu,

c/ strana nemala spôsobilosť samostatne konať pred súdom v plnom rozsahu a nekonal za ňu zákonný zástupca alebo procesný opatrovník,

d/ v tej istej veci sa už prv právoplatne rozhodlo alebo v tej istej veci sa už prv začalo konanie,

e/ rozhodoval vylúčený sudca alebo nesprávne obsadený súd, alebo

f/ súd nesprávnym procesným postupom znemožnil strane, aby uskutočňovala jej patriace procesné práva v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

22. Ustanovenie § 420 písm. f/ CSP zakladá prípustnosť a dôvodnosť dovolania v prípade, ak miera porušenia procesných práv strany, v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu, nadobudla intenzitu porušenia jej práva na spravodlivý proces. Pod porušením práva na spravodlivý proces treba rozumieť nesprávny procesný postup súdu, spočívajúci predovšetkým v zjavnom porušení procesných ustanovení, ktoré sa vymyká nielen zákonnému, ale aj ústavnému procesnoprávnemu rámcu, a ktoré tak zároveň znamená

aj porušenie procesných práv garantovaných ústavou.

23. Pre naplnenie prípustnosti dovolania podľa ust. § 420 písm. f/ CSP je nevyhnutné kumulatívne splnenie troch zákonných znakov, ktorými sú:

1/ nesprávny procesný postup súdu,

2/ tento nesprávny procesný postup znemožnil strane sporu realizovať jej patriace procesné práva a zároveň

3/ intenzita tohto zásahu dosahovala takú mieru, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces.

24. Pre záver o prípustnosti dovolania v zmysle § 420 CSP nie je významný subjektívny názor dovolateľa tvrdiaceho, že došlo k vade vymenovanej v tomto ustanovení; rozhodujúcim je výlučne zistenie (záver) dovolacieho súdu, že k dovolateľom vymedzenému dôvodu zmätočnosti skutočne došlo.

25. Pre prípustnosť dovolania v zmysle § 420 písm. f/ CSP, musí intenzita zásahu

do procesných práv strany sporu v dôsledku nesprávneho procesného postupu súdu dosahovať mieru porušenia práva na spravodlivý proces. Základné právo na súdnu ochranu a právo

na spravodlivé súdne konanie sú zásadne „výsledkové“, to znamená, že im musí zodpovedať proces ako celok, a skutočnosť, či napadnuté konanie ako celok bude spravodlivé, závisí v danej veci od pokračujúceho konania a rozhodnutia všeobecných súdov.

26. Podstatou práva na spravodlivý súdny proces je možnosť fyzických a právnických osôb domáhať sa svojich práv na nestrannom súde a v konaní pred ním využívať všetky právne inštitúty a záruky

poskytované právny poriadkom. Integrovanou súčasťou tohto práva je právo na relevantné, zákonu zodpovedajúce konanie súdov a iných orgánov Slovenskej republiky.

27. Dovolateľ vadu zmätočnosti podľa ustanovenia § 420 písm. f/ CSP videl v tom, že odvolací súd sa v napadnutom rozsudku nezaoberal rozhodnutím rovnakého krajského súdu v obdobnom spore totožných strán, v ktorom (v inom zložení senátu) prijal diametrálne odlišné závery a rozhodol opačne (v napadnutej časti žalobu zamietol) a v tom, že napadnutý rozsudok vo vzťahu k tomuto predchádzajúcemu rozhodnutiu neodôvodnil.

28. Z obsahu spisu a odôvodnenia napadnutého rozsudku dovolací súd zistil opodstatnenosť uvedeného dovolacieho dôvodu a tým aj prípustnosť tejto časti dovolania. Žalovaný v odvolaní proti rozsudku súdu prvej inštancie (druhému v poradí) výslovne poukázal na Okresným súdom Bratislava II súbežne vedený obdobný spor strán

(sp. zn. 42Cb/229/2013), z tohto sporu vyplývajúce dôkazy, skutkové zistenia a závery a v rámci odvolacieho konania doložil rozsudok Krajského súdu v Bratislave

z 19. februára 2019, č. k. 2Cob/80/2018-473, ktorým odvolací súd zmenil rozsudok Okresného súdu Bratislava II č. k. 42Cb/229/2013-401 zo dňa 9. novembra 2017 v znení opravného uznesenia v napadnutej časti tak, že žalobu zamietol. Na predložený rozsudok v odvolacom konaní reagoval aj žalobca vo svojom vyjadrení z 31. mája 2019 (bod 2.) keď uviedol, že je zrejme, že v „oboch konaniach sa jedná o skutkovo a právne obdobné veci medzi tými istými sporovými stranami“, avšak obsah a dôvody predloženého rozsudku nepovažoval za správne ani odôvodnené, k čomu sa podrobne vyjadril. Následne odvolací súd verejne vyhlásil dovolaním napadnutý rozsudok, ktorým za aplikácie ust. § 387 ods. 1 a 2 CSP potvrdil rozsudok súdu prvej inštancie v predmetnej časti ako vecne správny.

K rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. februára 2019, č. k. 2Cob/80/2018-473 uviedol len, že žalovaný ho v odvolacom konaní predložil s tým, že „súd v skutkovo a právnej podobnej veci medzi tými istými sporovými stranami žalobu žalobcu zamietol“ a ďalej,

že žalobca k tomuto rozsudku uviedol, že „vo veci podal dovolanie a vníma postup senátu 2Cob odvolacieho súdu, ktorý sa odklonil od záverov prijatých iným senátom 3Cob Krajského súdu v Bratislave v jeho skoršom rozhodnutí v skutkovo a právne rovnakej veci,

za zásadné porušenie princípu právnej istoty“. Pokiaľ odvolací súd na zdôraznenie vecnej správnosti svojho potvrdzujúceho rozhodnutia uviedol ďalšie odôvodnenie (ods. 11), nijako sa v ňom vecne nevyjadril k existencii predloženého skoršieho rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. februára 2019, č. k. 2Cob/80/2018-473, ani k dôvodom tohto odlišného rozhodnutia. Bez ďalšieho odkázal na vlastný právny názor vyjadrený

vo svojom predchádzajúcom, v danom spore vydanom (kasačnom) uznesení zo 6. apríla 2016, č. k. 3Cob/247/2015-367, bez konfrontácie s odlišným právnym názorom v dotknutom skoršom rozsudku krajského súdu.

29. Podľa základných princípov, na ktorých je založený Civilný sporový poriadok, čl. 2 ods. 1, 2 a 3, ochrana ohrozených alebo porušených práv a právom chránených záujmov musí byť spravodlivá a účinná tak, aby bol naplnený princíp právnej istoty. Právna istota je stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý v súlade s ustálenou rozhodovacou praxou najvyšších súdnych autorít; ak takej ustálenej rozhodovacej praxe niet, aj stav, v ktorom každý môže legitímne očakávať, že jeho spor bude rozhodnutý spravodlivo. Ak sa spor na základe prihliadnutia na prípadné skutkové a právne osobitosti prípadu rozhodne inak, každý má právo na dôkladné a presvedčivé odôvodnenie tohto odklonu.

30. K pojmu „právna istota“ sa vyjadrila aj právna doktrína tak, že pre oblasť civilného procesu bude dominantnou požiadavka, „aby strana sporu takrečeno pri vstupe do pojednávacej miestnosti s istou (čo možno najvyššou) mierou pravdepodobnosti „vedela“, ako sa jej právny prípad za daných skutkových a právnych okolností posúdi“. ...

„Teda požiadavka na posúdenie rovnakých (obdobných) právnych prípadov rovnako (obdobne), ale aj prípadne „nerovnako“ (ak sú na to splnené podmienky a predpoklady)

sa musí spájať s predvídateľnosťou tohto postupu. Ak teda súd posúdi konkrétnu právnu situáciu

odvolávajúc sa na pravidlo analogickej aplikácie už posúdených prípadov, no aj prípad, kedy právnu situáciu posúdi inak, musí: i) svoj myšlienkový postup „odokryť“ stranám sporu napríklad pri predbežnom prejednaní sporu obligatónym ozrejením svojho právneho názoru, ii) svoj myšlienkový postup v oboch prípadoch náležite odôvodniť. Pochopiteľne, pri nerešpektovaní „rovnakosti“ či „podobnosti“ právneho prípadu s právnym posúdením už v minulosti posúdeným - judikovaným, bude toto odôvodnenie musieť spĺňať kvalifikované náležitosti. Inak povedané, musí byť zrejme podrobnejšie a presvedčivejšie.“ (pozri Števček, M., Ficová, S., Baricová, J., Mesiarkinová, S., Bajánková, J., Tomašovič, M., a kol. Civilný sporový poriadok. Komentár. Praha: C. H. Beck, 2016, s. 29 - 30.)

31. K odlišnej rozhodovacej činnosti všeobecného súdu o tej istej právnej otázke sa vyjadril opakovane vo svojich rozhodnutiach aj Ústavný súd Slovenskej republiky. V náleze z 29. mája 2013, sp. zn. I. ÚS 564/2012-48, uviedol, že k imanentným znakom právneho štátu patrí neodmysliteľne aj princíp právnej istoty (napr. PL. ÚS 36/95), ktorého súčasťou je tiež požiadavka, aby sa na určitú právne relevantnú otázku pri opakovaní v rovnakých podmienkach dala rovnaká odpoveď (napr. I. ÚS 87/93, PL. ÚS 16/95 a II. ÚS 80/99). Diametrálne odlišná rozhodovacia činnosť všeobecného súdu o tej istej právnej otázke za rovnakej alebo analogickej skutkovej situácie, pokiaľ ju nemožno objektívne a rozumne odôvodniť, je ústavne neudržateľná (m. m. PL. ÚS 21/00, PL. ÚS 6/04, III. ÚS 328/05). Ak všeobecný súd rozhodol v zásade v identických veciach na základe analogických skutkových zistení s diametrálne odlišným výsledkom a svoj názorový posun primeraným spôsobom neodôvodnil, je jeho rozhodnutie v rozpore s ústavou chráneným princípom právnej istoty a porušuje právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a čl. 6 ods. 1 dohovoru.

32. Súd má poznať svoju vlastnú judikatúru, t. j. aj rozhodnutia iných sudcov (resp. senátu) toho istého súdu, a túto judikatúru musí zohľadniť bez ohľadu na to, či na ňu samotné strany sporu poukazujú. Naopak, postoj všeobecných súdov vyznačujúci sa odlišnosťou prístupu k prejednávanej veci, ktoré sú v podstate identické, bez toho, aby svoj odklon odôvodnili, je prejavom svojvôle, ktorá odporuje základnému princípu právneho štátu (nález ústavného súdu, sp. zn. III. ÚS 289/2017 z 21. novembra 2017). Pokiaľ nie je splnená podmienka existencie rovnakého alebo analogického skutkového stavu, nie je splnený základný predpoklad na to, aby všeobecný súd na účel dodržiavania princípu právnej istoty a predvídateľnosti súdneho rozhodnutia musel dať na určitú právnu otázku rovnakú odpoveď. (uznesenie ústavného súdu z 98. februára 2018, sp. zn. IV. ÚS 99/2018 [tu a contrario]).

33. Z dovolania vyplýva primárna výhrada dovolateľa z hľadiska namietanej zmätočnosti podľa § 420 písm. f/ CSP, a to, že odvolací súd sa v odôvodnení napadnutého rozsudku vecne vôbec nezaoberal časovo skorším rozhodnutím (iného senátu) toho istého odvolacieho súdu, ktorý v obdobnom spore, za totožnosti strán a v podstate aj skutkového a právneho stavu, prijal diametrálne odlišné závery a vo veci samej rozhodol opačne. Uvedený nedostatok zistil aj dovolací súd. Nebolo dostačujúce, že odvolací súd v napadnutom rozsudku len konštatoval existenciu predloženého skoršieho rozhodnutia (iného senátu) v obdobnej veci, pokiaľ svoj odklon od odlišných, pre rozhodnutie vo veci podstatných, skutkových a právnych záverov náležite neodôvodnil. Z vyššie citovaného výkladu a judikatúry ústavného súdu k pojmu právna istota, v podmienkach danej veci vyplýva, že pokiaľ odvolaciu súdu bol (mal byť) nepochybne známy (žalovanou stranou predložený) rozsudok Krajského súdu v Bratislave z 19. februára 2019, č. k. 2Cob/80/2018-473, ktorým v skutkovo a právne obdobnej veci bolo rozhodnuté diametrálne odlišne, tak bolo povinnosťou odvolacieho súdu sa v napadnutom rozsudku touto okolnosťou náležite zaoberať a vyrovnáť sa s ňou právne kvalifikovanými a presvedčivými dôvodmi. Ak tak odvolací súd neurobil, došlo jeho procesným postupom k porušeniu ústavou chráneného princípu právnej istoty a práva na spravodlivé súdne konanie (čl. 46 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky a čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, publikovaného oznámením pod č. 209/1992 Zb. [ďalej len „Dohovor“]).

34. Dovolací súd dodáva, že za porušenie práva na spravodlivý proces sa považuje v zmysle rozhodovacej činnosti ústavného súdu situácia, ak všeobecný súd svoje rozhodnutie riadne neodôvodní a nevysporiada sa so všetkými relevantnými námietkami uplatnenými sporovými stranami, a to spôsobom zodpovedajúcim miere ich závažnosti. V takom prípade všeobecný súd svojím postupom založí nepreskúmateľnosť ním vydaného rozhodnutia, a spravidla tak aj jeho protiústavnosť. Ak nie sú totiž zjavné dôvody toho - ktorého rozhodnutia, svedčí to o ľubovôli v súdnom rozhodovaní, pričom zásada právneho štátu ľubovôľu v rozhodovaní orgánov verejnej moci zakazuje; len vecne správne rozhodnutie a náležite, t. j. zákonom vyžadovaným spôsobom odôvodnené rozhodnutie, napĺňa - ako neoddeliteľná súčasť „stanoveného postupu“ - ústavné kritéria vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy. Podobne ako v skutkovej oblasti, aj v oblasti nedostatočne vyloženej a zdôvodnenej právnej argumentácie nastávajú obdobné následky vedúce k neúplnosti a hlavne k nepresvedčivosti rozhodnutia, čo je však v rozpore nielen s požadovaným účelom súdneho konania, ale tiež aj so zásadami spravodlivého procesu podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru.

35. V nadväznosti na uvedené k otázke nepreskúmateľnosti súdnych rozhodnutí dovolací súd odkazuje aj na závery zjednocujúceho stanoviska, ktoré prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu 3. decembra 2015 pod R 2/2016, podľa ktorého druhej vety: „Výnimočne, keď písomné vyhotovenie rozhodnutia neobsahuje zásadné vysvetlenie dôvodov podstatných pre rozhodnutie súdu, môže ísť o skutočnosť, ktorá zakladá prípustnosť dovolania podľa § 237 ods. 1 písm. f/ Občianskeho súdneho poriadku“.

Použiteľnosť uvedenej časti stanoviska aj po 1. júli 2016 v podmienkach právnej úpravy CSP potvrdzuje aj rozhodovacia prax ústavného súdu, ktorý vyslovil, že: „Pokiaľ rozhodnutie odvolacieho súdu v podstatných bodoch nespĺňa požiadavky vyplývajúce z čl. 46 ods. 1 ústavy, resp. čl. 6 ods. 1 dohovoru v takej miere, že došlo k porušeniu práva na spravodlivý proces, zodpovedá táto okolnosť dôvodu prípustnosti dovolania podľa § 420 písm. f/ CSP. Znamená to, že stratilo význam vyčleňovanie z tejto kategórie „inej vady konania“ podľa predchádzajúcej právnej úpravy a taká vada, pokiaľ má znaky uvedené v predchádzajúcej vete, zakladá prípustnosť dovolania podľa dotknutého (v nej uvedeného) ustanovenia. Včlenením formulácie o práve na spravodlivý proces do textu zákona sa požiadavky na odôvodnenie rozhodnutia neliberalizovali, ale naopak, sprísnil. V konečnom dôsledku zároveň platí, že vo sfére právneho poriadku Slovenskej republiky možno požadovať aj vyšší stupeň ochrany základných práv, než zodpovedá štandardom rozhodovacej činnosti Európskeho súdu pre ľudské práva, ako to vyplýva zo vzťahu dohovoru a zákona podľa čl. 154c ods.1 ústavy (IV. ÚS 314/2020, IV. ÚS 372/2020, IV. ÚS 511/2020).“ (viď uznesenie ústavného súdu z 2. decembra 2020, IV. ÚS 628/2020-27, bod 40.2).

36. Z vyššie uvedeného vyplýva, že v danom prípade obsah spisu dával podklad aj pre uplatnenie druhej vety stanoviska R 2/2016, ktorá predstavuje krajnú výnimku z prvej vety a týka sa výlučne len celkom ojedinelých (extrémnych) prípadov, ktoré majú znaky relevantné aj podľa judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva. O taký prípad ide v praxi napríklad vtedy, keď rozhodnutie súdu neobsahuje vôbec žiadne odôvodnenie, alebo keď sa vyskytli „vady najnákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“ (pozri Sutyazhnik proti Rusku, rozsudok z roku 2009), prípadne ak došlo k vade tak zásadnej, že mala za následok „justičný omyl“ (Ryabykh proti Rusku, rozsudok z roku 2003). Uvedené sa týka tej podstatnej časti odôvodnenia napadnutého rozsudku, v ktorej úplne absentujú dôvody odklonu od diametrálne odlišných záverov rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 19. februára 2019, č. k. 2Cob/80/2018-473.

37. Ak súdy pri odôvodňovaní svojich rozhodnutí nepostupujú spôsobom podľa ust. § 220 ods. 2 CSP, resp. § 393 ods. 2 a 3 CSP, dochádza okrem iného k tomu, že rozhodnutie je nepreskúmateľné pre nedostatok dôvodov alebo pre ich nezrozumiteľnosť, ale aj k tomu, že základné právo na súdnu ochranu nie je naplnené.

38. Dovolací súd dodáva, že nižšie súdy v konfrontácii so skorším, opačným rozhodnutím krajského súdu, nevysvetlili dostatočne jasne, konzistentne, bez vnútorných rozporov a protirečení prijatý záver, že „bol preukázaný vznik a existencia právneho vzťahu medzi žalobcom a žalovaným“ vo väzbe na konštatovanie, že „jediným dokladom preukazujúcim vznik záväzkového vzťahu medzi žalobcom a žalovaným je práve plnomocenstvo zo dňa 18.02.2009“....a „je pravdou, že v tomto plnomocenstve bol odkaz

na mandátnu zmluvu, konkrétne čl. III. bod 12, žalobca však nebol účastníkom tejto mandátnej zmluvy, a preto sa na neho ustanovenia mandátnej zmluvy nevzťahujú“.

Nižšie súdy nevysvetlili, prečo neprijali tvrdenie žalovaného o absencii jeho vôle k založeniu samostatného zmluvného vzťahu so žalobcom, keďže udelením plnej moci poskytol súčinnosť pre mandatára (APS) v zmysle mandátnej zmluvy medzi žalovaným a APS. Nedostatočne odôvodnené, z hľadiska výsledkov dokazovania a jeho hodnotenia, zostalo

aj konštatovanie odvolacieho súdu, že žalobca vykonal úkony právnej pomoci v prospech žalovaného na základe ústnej zmluvy o poskytovaní právnej pomoci, ktorej uzavretie preukazuje práve plnomocenstvo z 18. februára 2009 a že spoločnosť APS sa vo vzájomnom vzťahu k sporovým stranám javí ako sprostredkovateľ. Uvedené rovnako dopadá

aj na odvolacím súdom potvrdené rozhodnutie súdu prvej inštancie, ktorý uvedené závery, ako pre neho záväzné, bez ďalšieho prevzal z predchádzajúceho kasačného rozhodnutia odvolacieho súdu. Dovolací súd len poznamenáva, že kasačná záväznosť zrušujúceho rozhodnutia súdu vyššej inštancie sa týka novej rozhodovacej činnosti súdu nižšej inštancie výhradne v tom konaní, v ktorom bolo zrušené rozhodnutie vydané.

39. Skutočnosť, že v konaní došlo k procesnej vade podľa § 420 písm. f/ CSP, je dôvodom, pre ktorý musí dovolací súd napadnuté rozhodnutie vždy zrušiť, pretože rozhodnutie vydané v konaní postihnutom tak závažnou procesnou vadou nemôže byť považované za správne. Dovolací súd preto dospel k záveru, že žalovaný dôvodne namietal, že v konaní pred odvolacím súdom došlo k vade zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP.

40. Dovolanie žalovaného je preto v tejto časti nielen prípustné ale aj dôvodné. Z tohto dôvodu dovolací súd podľa ust. 449 ods. 1 a 2 CSP zrušil napadnuté rozhodnutie odvolacieho súdu a keďže rozsudok odvolacieho súdu potvrdzujúci rozsudok súdu prvej inštancie čo do ich odôvodnenia tvorili jeden celok, tak prijaté závery dovolacieho súdu rovnako dopadajú na obe rozhodnutia nižších súdov a v napadnutom rozsahu bolo potrebné ich zrušiť. Podľa § 450 CSP dovolací súd vrátil vec v rozsahu zrušenia súdu prvej inštancie na ďalšie konanie.

K prípustnosti dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP.

41. K ďalšiemu dovolaciemu dôvodu uplatnenému podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP dovolací súd uvádza, že záver o existencii niektorých z väd zmätočnosti automaticky neznamená, že by bola vylúčená možnosť, aby dovolací súd pristúpil aj k skúmaniu namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci a s tým spojeného riešenia právnych otázok. Posudzovanie prípustnosti dovolania aj podľa § 421 ods. 1 CSP je pritom efektívne

a opodstatnené vzhľadom na základné zásady súdneho konania, a to zásady hospodárnosti a rýchlosti, a iba takýmto postupom dovolacieho súdu dochádza v plnej miere k naplneniu ústavného práva na súdnu ochranu garantovaného čl. 46 ods. 1 ústavy.

42. Podľa dovolacieho súdu z výroku uznesenia ústavného súdu sp. zn.

Plz. ÚS 1/2018 vyplýva, že pokiaľ sú v dovolaní súbežne uplatnené dôvody prípustnosti dovolania podľa ustanovenia § 420 CSP, ako aj § 421 CSP a najvyšší súd sa pri skúmaní prípustnosti dovolania obmedzí len na posúdenie prípustnosti dovolania z hľadiska

§ 420 CSP, poruší tým právo na prístup k súdu podľa čl. 46 ods. 1 ústavy. Tento záver je potrebné s prihliadnutím na konkrétne okolnosti prípadu aplikovať nielen na prípady, kedy dovolací súd dospel k záveru, že konanie nebolo postihnuté namietanou vadou zmätočnosti podľa § 420 CSP, a následne nepristúpil k skúmaniu dôvodov prípustnosti dovolania podľa

§ 421 ods. 1 CSP, ale aj vtedy, keď dovolací súd vo svojom rozhodnutí síce konštatoval existenciu vady zmätočnosti a pri zrušení napadnutého rozhodnutia odvolacieho súdu - za predpokladu, že tomu nebráni zistená vada zmätočnosti - neposúdil správnosť alebo nesprávnosť namietaného právneho posúdenia z hľadiska prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, nakoľko neposúdil podané dovolanie v celej jeho šírke a vo svojom rozhodnutí nedal dovolateľovi odpoveď na všetky vo veci relevantné otázky. Uvedená skutočnosť vyplýva z toho, že súdy (vrátane odvolacieho súdu) sú povinné poskytovať spravodlivosť v materiálnom ponímaní a nemôžu postupovať pri rozhodovaní prísne formálne, pričom prílišný formalizmus by bol v rozpore s princípmi spravodlivosti (napr. IV. ÚS 192/08). Prílišný formalizmus pri výklade právnych noriem vedúcich k extrémne nespravodlivému záveru potom znamená porušenie základných práv. Spravodlivosť je totiž kritériom ukladajúcim každému všeobecnému súdu ústavnú povinnosť hľadať také riešenie súdnej právnej veci, ktoré nebude možné vyhodnotiť ako nesúladne s princípom spravodlivosti a popierajúce zmysel a účel príslušných zákonných ustanovení (m. m. I. ÚS 26/2010), vždy je potrebné vychádzať z individuálnych, teda na konkrétnych zisteniach založených rozmerov súdom prerokovanej veci.

43. Z vyššie uvedených dôvodov sa dovolací súd pri svojom rozhodovaní neobmedzil iba na konštatovanie existencie vady zmätočnosti uvedenej v ustanovení § 420 písm. f/ CSP. Existencia vyššie uvedenej vady zmätočnosti nebráni v rozhodovanej veci dovolaciemu súdu skúmať dovolací dôvod podľa § 432 CSP, tu rešpektujúc záver ústavného súdu vyslovený v rozhodnutí sp. zn. Plz. ÚS 1/2018, ako aj právo strán sporu na súdnu ochranu, a predovšetkým zohľadňujúc zásady hospodárnosti, rýchlosti a efektívnosti súdneho konania. Preto dovolací súd pristúpil aj k posúdeniu prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP a k posúdeniu dovolateľom vymedzených právnych otázok, pri vyriešení ktorých sa mal odvolací súd podľa žalovaného dopustiť nesprávneho právneho posúdenia.

44. V dovolaní, ktorého prípustnosť sa opiera o § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, by mal dovolateľ:

a/ konkretizovať právnu otázku riešenú odvolacím súdom a uviesť, ako ju odvolací súd riešil,

b/ vysvetliť, v čom je riešenie právnej otázky odvolacím súdom nesprávne,

c/ uviesť, ako by mala byť táto otázka správne riešená (pozri uznesenie najvyššieho súdu

z 28. novembra 2019, sp. zn. 5Obdo/75/2019). Sama polemika dovolateľa s právnymi názormi odvolacieho súdu, prosté spochybňovanie správnosti jeho rozhodnutia alebo kritika toho, ako odvolací súd pristupoval k riešeniu právnej otázky významovo nezodpovedajú kritériu uvedenému v § 421 ods. 1 písm. b/ CSP (pozri rozhodnutia najvyššieho súdu sp. zn. 2Cdo/203/2016, 2Cdo/54/2018, 3Cdo/6/2017, 3Cdo/67/2017, 4Cdo/95/2017, 7Cdo/140/2017).

45. V prípadoch, keď dovolateľ prípustnosť svojho dovolania vyvodzuje

z ustanovenia § 421 CSP, má viazanosť dovolacieho súdu dovolacími dôvodmi (§ 440 CSP) kľúčový význam v tom zmysle, že posúdenie prípustnosti dovolania závisí od toho, ako dovolateľ sám vysvetlí (konkretizuje a náležite doloží), že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia dovolateľom označenej právnej otázky a že ide o prípad, na ktorý sa vzťahuje toto ustanovenie. Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (§ 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu, je procesnou povinnosťou dovolateľa vysvetliť v dovolaní, z čoho vyvodzuje prípustnosť dovolania a označiť v dovolaní náležitým spôsobom právnu otázku zásadného právneho významu, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a ktorá (doposiaľ) v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP). V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom. Ak v dovolaní absentuje relevantné vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania (porovnaj napr. uznesenia NS SR sp. zn. 1Cdo/206/2016 z 26.09.2017 a sp. zn. 3Cdo/52/2017 z 08.06.2017).

46. Otázka relevantného právneho významu v zmysle ustanovenia § 421 ods. 1 CSP musí byť riešená

odvolacím súdom, pričom odvolací súd na jej riešení musel založiť svoje rozhodnutie a musí ísť tiež o otázku zásadného právneho významu. Prípustnosť dovolania nastáva vtedy, keď dovolací súd sám dospeje k záveru, že rozhodnutie odvolacieho súdu, resp. ním riešená právna otázka, má po právnej stránke skutočne zásadný význam.

V tomto smere nie je relevantný subjektívny názor dovolateľa.

47. Platí teda, že právna otázka, ktorú má dovolací súd vo svojom rozhodnutí riešiť, musí byť rozhodujúca (kľúčová, určujúca) pre rozhodnutie vo veci samej. To znamená, že dovolací súd nemôže riešiť hypotetické (akademické, teoretické) otázky, ktoré nemajú, resp. v ďalšom konaní nemôžu mať vplyv na meritórne rozhodnutie, ani otázky, ktoré vôbec nesúvisia s rozhodovaným sporom. Prípustnosť dovolania nezakladá ani všeobecná nespokojnosť dovolateľa s rozhodnutím odvolacieho súdu (resp. jeho právnymi závermi).

Pre prípustnosť dovolania podľa ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP nie je relevantný len subjektívny názor dovolateľa, teda čo on sám z hľadiska svojho (ne)úspechu v spore považuje za právnu otázku kľúčovú pre rozhodnutie vo veci samej a ani jeho hodnotenie právneho posúdenia veci súdom.

48. Len konkrétne označenie právnej otázky, ktorú podľa dovolateľa riešil odvolací súd nesprávne, umožňuje dovolaciemu súdu posúdiť, či ide skutočne o otázku, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená (§ 421 ods. 1 písm. b/ CSP).

49. Podľa dovolateľa napadnutý rozsudok odvolacieho súdu závisel od vyriešenia dvoch, podľa neho zásadných právnych otázok, ktoré v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte neboli vyriešené, a to: 1/„V prípade, ak mandatár zariadi záležitosť prostredníctvom tretej osoby (§ 568 ods. 1 Obchodného zákonníka v spojitosti s § 331 OBZ), nevzniká medzi mandantom a treťou osobou žiadny nový záväzkový vzťah; to platí aj v prípade, ak mandant vystaví za týmto účelom plnomocenstvo podľa § 568 ods. 3 OBZ“ a 2/„V prípade, ak advokát nevystaví faktúru alebo iný daňový doklad za poskytnuté právne služby, nemá nárok si účtovať k odmene a náhradám aj daň z pridanej hodnoty podľa ust. § 18 ods. 3 Vyhlášky MS SR č. 655/2004 Z. z.

50. K prvej dovolateľom formulovanej otázke je potrebné uviesť, že bola položená v zmysle ust. § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, podľa ktorého dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, ktorá v rozhodovacej praxi odvolacieho súdu ešte nebola vyriešená. Dovolanie prípustné podľa

§ 421 možno odôvodniť iba tým, že rozhodnutie spočíva v nesprávnom posúdení veci (§ 432 ods. 1 CSP). Dovolací dôvod sa vymedzí tak, že dovolateľ uvedie právne posúdenie veci, ktoré pokladá za nesprávne, a uvedie, v čom spočíva nesprávnosť tohto posúdenia (§ 432 ods. 2 CSP).

51. Zo znenia ustanovenia § 421 ods. 1 písm. b/ CSP možno vyvodiť, že rozhodujúca je právna otázka, ktorú odvolací súd riešil a od vyriešenia ktorej jeho rozhodnutie záviselo. Nie je teda rozhodujúce, aké právne otázky strany konania v odvolacom konaní nastolili (príp. nenastolili). Tento záver pramení zo zásady iura novit curia. Nech už by boli právne otázky strán konania akékoľvek, súd je oprávnený a povinný vychádzať z právneho názoru, ktorý považuje za súladný so zákonom a za ústavne konformný. (viď nález ústavného súdu sp. zn. II. ÚS 33/2020 z 24. novembra 2020, bod 69).

52. Dovolací súd uvádza, že prvá dovolateľom položená otázka nebola predmetom posúdenia v rozhodnutí odvolacieho súdu ako právna otázka kľúčová pre rozhodnutie vo veci. Odvolací súd (ani súd prvej inštancie) v napadnutom rozhodnutí pri právnom posúdení sporu neaplikoval a neinterpretoval ustanovenia § 568 ods. 1 OBZ v spojitosti s § 331 OBZ, od ktorých dovolateľ odvíja predmetnú dovolaciu otázku. V napadnutom rozhodnutí odvolací súd konštatoval vznik samostatného záväzkového vzťahu sporových strán uzavretím ústnej zmluvy, o ktorej

svedčí plnomocenstvo udelené dovolateľom, čo mala sprostredkovať spoločnosť APS. Odlišne od toho otázka tak, ako je položená a aplikovaná na vec prejednávajú, však v konečnom dôsledku znamená otázku, či spoločnosť APS ako mandatár zriadila konkrétnu záležitosť (zastupovanie) mandanta (dovolateľa) prostredníctvom tretej osoby (žalobcu), inými slovami či teda plnomocenstvo z 18. februára 2009 bolo udelené na výkon tejto mandátnej správy. Súčasne z takto priamo položenej otázky vyplýva, že ide o otázku jednoznačne skutkovú, na ktorú odpoveď dáva vykonané dokazovanie a je výsledkom hodnotenia skutkového stavu súdmi nižšej inštancie, na prieskum ktorého dovolací súd nemá oprávnenie.

53. Riešenie skutkovej otázky (quaestio facti) je v civilnom sporovom konaní spojené s obstaraním skutkových poznatkov súdu v procese dokazovania. Pri jej riešení sa súd zameriava na skutkové okolnosti významné napríklad z hľadiska toho, čo a kedy sa stalo alebo malo stať, čo (ne)urobil žalobca alebo žalovaný, čo (ne)bolo dohodnuté, či a aké skutočnosti nastali po konaní (opomenutí konania) niektorej fyzickej alebo právnickej osoby, čo obsahuje určitá listina, čo vypovedal svedok, čo uviedol znalec. S istým zjednodušením možno konštatovať, že otázkou skutkovou (faktickou) je pravdivosť, či nepravdivosť skutkových tvrdení procesných strán. Na rozdiel od toho riešenie právnej otázky (quaestio iuris) prebieha v procese právneho posudzovania veci, pri ktorom súd uvažuje o určitej právnej norme, zamýšľa sa nad možnosťou (potrebou) jej aplikácie, skúma jej obsah, zmysel a účel, normu interpretuje a na podklade svojich skutkových zistení (to znamená až po vyriešení skutkových otázok) prijíma právne závery o existencii alebo neexistencii dôvodu pre aplikovanie predmetnej právnej normy na posudzovaný prípad (3Cdo/218/2017, 3Cdo/150/2017, 4Cdo/7/2018, 4Cdo/32/2018, 7Cdo/99/2018).

54. Dovolací súd už v minulosti opakovane konštatoval záver o neprípustnosti dovolania podľa ust. § 421 CSP pri riešení tzv. skutkových otázok (viď napr. 1Obdo/47/2017, 4Obdo/45/2017, 5Obdo/22/2017), pričom v tomto smere prijaté závery v uznesení najvyššieho súdu z 25. apríla 2018, sp. zn. 5Obdo/22/2017 prešli úspešne aj testom ústavnosti, keď ústavný súd vo svojom uznesení z 5. septembra 2018, sp. zn. II. ÚS 416/2018, konštatoval, že „mu nepatrí nahrádzať právne názory najvyššieho súdu a pokiaľ závery najvyššieho súdu v otázke prípustnosti dovolania, vzhľadom na skutkový stav nie sú zjavne svojvoľné alebo nelogické, či z iného dôvodu ústavne neudržateľné, ústavný súd nemá dôvod do právomoci najvyššieho súdu v otázke ustálenia prípustnosti dovolania na základe prítomnosti zákonom predpokladaného dovolacieho dôvodu zasahovať“.

55. Dovolací súd dodáva, že napadnuté rozhodnutie odvolacieho (ako aj prvoinštančného) súdu bolo v podstate založené na závere o unesení dôkazného bremena žalobcu k tvrdeniu o dôvodnosti jeho nároku na zaplatenie odmeny advokáta za právne služby poskytnuté pri zastupovaní žalovaného v konkrétnych súdnych (exekučných) konaniach v rozsahu plnomocenstva udeleného dovolateľom. Dovolateľ však kladie otázku, ktorá apriori vychádza z existencie platnej mandátnej zmluvy medzi odlišnými subjektami od strán sporu, a pýta sa, aký dopad majú mať jej ustanovenia na iný (tu žalovaný) záväzkový vzťah. Súdmi nižšej inštancie primárne vychádzali zo skutočnosti, že dovolateľ je pasívne vecne legitimovaným subjektom k predmetu sporu z dôvodu udelenia plnomocenstva žalobcovi, za konkrétnych skutkových okolností súvisiacich s existenciou inej mandátnej zmluvy medzi dovolateľom a osobou odlišnou od žalobcu, ktorej platnosť či dôsledky sa však v ich právnych úvahách vôbec neprejavili a nestávajú sa tak súčasťou možného dovolacieho prieskumu.

56. K druhej právnej otázke dovolací súd uvádza, že rovnako netvorila kľúčovú právnu otázku, od vyriešenia ktorej by záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu. Odvolací súd sa v napadnutom rozsudku právnou otázkou podmienky fakturácie pre vznik nároku advokáta uplatňovať odmenu zvýšenú o DPH, vôbec nezaoberal. Uviedol len, že „výška odplaty za poskytnutú právnu pomoc nebola medzi stranami sporná“ a že sa „v ďalšom plne stotožňuje s

právnym názorom súdu prvej inštancie“ vyjadreným v jeho rozsudku.

Dovolací súd pre úplnosť uvádza, že súd prvej inštancie sa v ods. 27 odôvodnenia svojho rozsudku vyjadril „k uplatneniu si dane z pridanej hodnoty žalobcom za úkony právnej služby“, avšak okrem poukazu na ním citované ust. § 18 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, z ktorého má zvýšenie o DPH vyplývať, sa osobitne k otázke fakturácie odmeny advokátom, tak ako túto otázku nastolil dovolateľ, rovnako nevyjadril. Ani v tejto časti preto dovolací súd nemohol konštatovať splnenie podmienky prípustnosti dovolania.

57. Úlohou dovolacieho súdu v rámci konania o dovolaní ako mimoriadnom opravnom prostriedku z hľadiska prieskumu správnosti právneho posúdenia veci nie je nahrádzať či novo dopĺňať rozhodovaciu činnosť nižších všeobecných súdov.

58. Dovolací súd na základe otázok nastolených dovolateľom nie je oprávnený posudzovať dôvodnosť tejto časti dovolania.

59. Z vyššie uvedeného vyplýva, že ani jedna z dovolateľom formulovaných otázok nespĺňala kritériá prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 písm. b/ CSP, resp. dovolacie dôvody neboli dovolateľom vymedzené spôsobom uvedeným v § 431 až 435 a pokiaľ by nedošlo k zrušeniu napadnutých rozhodnutí súdov nižšej inštancie z dôvodov podľa § 420 písm. f/ CSP, tento záver by nevyhnutne viedol dovolací súd k rozhodnutiu o odmietnutí dovolania (§ 447 písm. c/ a f/ CSP).

60. V novom rozhodnutí rozhodne súd prvej inštancie aj o trovách pôvodného konania a dovolacieho konania (§ 453 ods. 3 CSP).

61. Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.